

نگاهی به سندرم دست بیگانه؛ وقتی اعضا علیه بدن شورش می کنند - دیجیاتو

یونس مرادی | شنبه، ۰۲ تیر ۱۳۹۷

تصور کنید مثل بهرام در فیلم «[مجسمه](#)» یک روز صبح از خواب بیدار شده و ناگهان پی می برید که دستتان به صورت خودسر عمل کرده و کنترلی روی آن ندارید. این مسئله بیش از آنکه علمی تخیلی باشد یک سندرم پزشکی است و تاکنون موارد بسیاری از آن مشاهده شده که حتی سعی در کشتن صاحب خود داشته اند.

نخستین مورد ثبت شده از این اختلال به یک قرن قبل برمی گردد که طی آن عصب شناسی آلمانی به نام دکتر «گلداشتاین» حرکات غیرعادی دست چپ بیماری را گزارش کرده که سعی در آسیب زدن به صاحب خود داشته است. از آن زمان تا کنون تحقیقات بسیاری روی این اختلال صورت گرفته اما علی رغم پیشرفت های چشمگیر پزشکی تاکنون درمانی قطعی برای این اختلال مرموز به ثبت نرسیده است.

چیست؟

بیگانه

دست

سندرم

سندرم دست بیگانه یک اختلال عصبی نادر است که به رفتار غیر ارادی دست یا به پا منجر می شود. در چنین شرایطی دست بیمار در کنترل ذهن قرار نداشته و بر اساس میل خود حرکاتی غیرارادی و اغلب مخرب انجام می دهد، همین عامل باعث می شود که فرد نسبت به عضو بدن خود احساس غریبگی کند.

این سندرم بیشتر در میان بزرگسالان مشاهده شده هرچند وقوع آن در کودکان نیز بعید نیست. از دیگر نام های اختلال دست بیگانه می توان به سندرم دکتر استرنج لائو، دست استرنج لائو یا دست خودسر اشاره کرد.

این اختلال با بیماری های دیگر نظیر پارکینسون، «دیستونی» و «آتتوز» که در آنها حرکات بدون هدف هستند تفاوت آشکاری دارد چرا که حرکات به صورت هدفمند انجام می شوند.

دلایل وقوع

دست بیگانه به دلایل مختلفی از قبیل ضربه مغزی، تروما یا تومور ایجاد شده و گاهی اوقات با سرطان، تخریب سیستم عصبی و [آنوریسم مغزی](#) نیز مرتبط است.

در برخی جراحی های مغزی که به منظور درمان صرع صورت می گیرد ممکن است ناحیه ای متصل کننده نیمکره های چپ و راست به نام «کوریوس کالوزوم» آسیب ببیند. از آنجایی که این ناحیه مسئولیت برقراری ارتباط بین دو نیمکره را دارد، هرگونه آسیب به آن می تواند به غیرقابل کنترل شدن دست منجر شود.

صدمه دیدن بخش های دیگر مغز از جمله لایه جداری خلفی، لوب قدامی یا ناحیه حرکتی تکمیلی نیز از دیگر عوامل این اختلال است که بیشتر منجر به چنگ زدن غیر ارادی دست می شود. در صورتی که ضایعه به لوب آهیانه ای وارد شود، حرکات خشن تر بوده و فرد تمایلی به لمس اشیاء

نخواهد داشت.

علائم بالینی

متداول ترین نشانه اختلال دکتر استرنج لاو ناتوانی در کنترل دست و حرکات مستقل، غیرعادی و غالباً مخرب آن است. به گفته بیماران در چنین حالتی دست بدون آگاهی و شناخت رفتار کرده و انگار توسط مغز دیگری یا به صورت خودبخود کنترل می شود.

موارد مشاهده شده در بیماران شامل حرکات خفیفی نظیر لمس صورت فرد، بستن دکمه های لباس، برداشتن اشیاء تا اعمال شدیدی نظیر پاره کردن لباس، پرکردن دهان با غذا و حتی تلاش برای خفه کردن فرد به صورت مکرر است.

دست بیگانه گاهی اوقات به صورت هدفمند حرکاتی متضاد دست دیگر صورت می دهد برای مثال حین باز کردن کفش آن را می بندد یا دکمه هایی که فرد در حال بستن آنها است را باز می کند. به عبارت دیگر دست بیگانه معمولاً اعمال مخربی انجام داده و از اجرای فرمان های فرد مبتلا سرباز می زند.

این اختلال تا جایی پیش می رود که بیمار حس می کند دست یا هر اندام دیگری غریبه بوده و به وی تعلق ندارد، البته این حس اغلب در همین حد باقی مانده و فرد مانند بیماری های دیگر منکر مالکیت عضو بدن خود نخواهد شد.

اختلال

طبی

تشخیص

تشخیص ابتلای فرد به سندرم دست بیگانه بسیار پیچیده است چرا که به عنوان یک اختلال عصبی مولفه روانپزشکی خاصی ندارد و بنابراین پزشکان معمولاً از طریق مشاهده و ارزیابی به وجود آن پی می‌برند.

از آنجا که اغلب مشکلات رفتاری از سندرم‌های نادر متداول‌تر هستند ممکن است پزشک دچار اشتباه شده و بیمار را دچار مشکلات فردی تشخیص دهد.

یک گروه سوئیدی از طریق تصویربرداری FMRI روی بیماران دریافته‌اند که حرکات غیرارادی از مغز فرد ارسال می‌شوند اما به دلیل اینکه بر خلاف فرمان عادی از لوب پیشانی عبور نمی‌کنند، افراد مبتلا به آن آگاه نیستند.

درمانی

های

گزینه

متأسفانه سندرم دست بیگانه درمان قطعی ندارد اما دانشمندان در حال توسعه روش هایی برای کاهش علائم و عوارض آن هستند. افرادی که بر اثر سکته مغزی یا بیماری دچار این اختلال شده اند ممکن است پس از مدتی بهبودی پیدا کنند؛ هرچند این مساله در مورد افراد مبتلا به بیماری تخریب سیستم عصبی چندان صدق نمی کند.

با استفاده از داروهای کنترل عضله نظیر سم بوتولینوم (در ایران با نام تجاری بوتاکس معروف است) و بلوک کننده های عصبی عضلانی می توان حرکات را تا حدودی کنترل کرد. در برخی مواد داروهای آرام بخش نیز موثر بوده اند.

برخی کارشناسان معتقدند تکنیک های رفتاری از جمله شناخت درمانی، آینه درمانی و آموزش دیداری فضایی فواید بیشتری به همراه دارند. برخی نیز عقیده دارند نگه داشتن یک شی در دست بیگانه از حرکات غیر آن تا حد زیادی می کاهد.

از دیگر روش های کنترل اختلال دست بیگانه می توان به بیان دستورات شفاهی اشاره کرد، با این حال این روش هم کارکرد طولانی مدت نخواهد داشت و در برخی موارد مشاهده شده که افراد برای پایان دادن به حرکات مخرب دست روی آن می نشینند.

حقایق کوتاه در مورد سندرم دست بیگانه:

- نخستین بار در سال ۱۹۰۸ مشاهده شد
- معمولاً در دست چپ یا دست غیرغالب مشاهده می شود
- فیلم دکتر استرنج لائو «استنلی کوبریک» در سال ۱۹۶۴ باعث شد برخی افراد این سندرم را

دست استرنج لاو بنامند

- در مواردی محدود دست بیگانه قصد آسیب رساندن به صاحب خود را داشته است
- برخی بیماران برای دست بیگانه خود اسم انتخاب می کنند

سینما

در

بیگانه

های

دست

اگرچه شیوع این سندرم نسبت به اختلال های دیگر چندان زیاد نیست اما جذابیت آن باعث شده دستمایه فیلم های بسیاری قرار گیرد.

مشهورترین کاراکتر مبتلا به سندرم دست بیگانه احتمالاً [دکتر استرنج لائو](#) در فیلمی به همین نام از استنلی کوبریک است که در آن دست خودش برخلاف میل صاحبش دائماً سلام نازی می دهد.

در دهه ۷۰ شمسی «ابراهیم وحیدزاده» این سندرم را دستمایه فیلمی به نام مجسمه قرارداد که در آن آهنگسازی برجسته به نام «بهرام شیرازی» با بازی «امین تارخ» کنترل دست راست خود را از دست داده و همین مساله او را با چالش هایی مواجه می سازد.

در فیلم های دیگری نظیر Hands، Queens Scream و Peechaankai نیز به آن اشاره شده است.

توصیه های پزشکی

اگر چه در حال حاضر درمان قطعی برای این بیماری وجود ندارد اما اگر احساس می کنید در معرض ابتلا به سندرم دست بیگانه قرار دارید، به صورت مرتب با پزشک متخصص مشورت کنید. تشخیص سریع این اختلال نه تنها در کاهش عوارض احتمالی نقش دارد بلکه پزشک با ارائه برنامه منطبق بر ویژگی ها و نیازهای شخصی شما به مدیریت علائم سندرم کمک خواهد کرد.

[دیجیاتو](#)